EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.4.2020
COM(2020) 172 final

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

ettenägematute kulude varu kasutuselevõtmise kohta 2020. aastal, et anda liikmesriikidele hädaabi ja suurendada veelgi liidu elanikkonnakaitse mehhanismi / rescEU vahendeid COVID-19 vastases võitluses

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määruses (EL, Euratom) 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020[1] (edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“), lubatakse ettenägematule olukorrale reageerimiseks viimase võimalusena kasutada ettenägematute kulude varu mahus kuni 0,03 % EL 28 kogurahvatulust. Mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklil 6 põhinevas teatises „Finantsraamistiku tehniline kohandamine 2020. aastaks“[2] on 2020. aastaks ettenägematute kulude varu absoluutsummaks kehtestatud 5 096,8 miljonit eurot.

Komisjon esitab käesolevaga paranduseelarve projekti nr 2/2020[3]. See sisaldab rubriigi 3 „Julgeolek ja kodakondsus“ kulukohustuste assigneeringute üldist suurendamist 3 000,0 miljoni euro võrra, millega rahastatakse erakorralise toetuse rahastamisvahendi taaskäivitamist liidus; selle summaga aidatakse liikmesriikidel võidelda COVID-19 puhangu tagajärgedega ning võimaldatakse liidu elanikkonnakaitse mehhanismil / rescEU-l suurendada olulisimate vahendite varusid ja koordineerida nende jagamist kogu Euroopas. Summa lisatakse assigneeringutele, millega selle rubriigi vahendeid on juba suurendatud kokku 423,3 miljoni euro võrra kooskõlas komisjoni esitatud paranduseelarve projektiga nr 1/2020[4].

Pidades silmas, et rubriigis 3 ei ole vahendeid, mida saaks ümber paigutada, ning võttes arvesse täna esitatud ettepanekut muuta mitmeaastase finantsraamistiku määrust ja kaotada eespool nimetatud vahendi kasutusala piirangud,[5] esitab komisjon paranduseelarve projektis nr 2/2020 ettepaneku kasutada suurendamiseks ära kogu selle erivahendi kulukohustuste varu – 2 042,4 miljonit eurot[6].

Koos paranduseelarve projektiga nr 2/2020 esitatakse ka ettepanek[7] muuta otsust (EL) 2020/265 paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtmise kohta 2020. aastal[8]. Selle ettepanekuga suurendatakse kasutusele võetavat summat 316,3 miljoni euro võrra, mille tulemusel võetakse 2020. aastal kasutusele kokku 1 094,4 miljonit eurot ja ammendatakse nimetatud erivahendi kasutada olev summa.

Lisaks eeltoodule esitab komisjon ettepaneku võtta viimase võimalusena 2020. aasta ettenägematute kulude varust kasutusele 714,6 miljonit eurot, et tagada kulukohustuste ülemmäära ületavate Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve rubriigi 3 kuludega seotud kulukohustuste assigneeringute täielik rahastamine.

2. KASUTUSELEVÕTMISE PÕHJENDUS

2.1. SISSEJUHATUS

Määruse (EL) 2016/369 alusel võib looduskatastroofide ja inimtegevusest tingitud katastroofide ajal anda erakorralist toetust, kui katastroofi erakordsel ulatusel ja mõjul on

---

1 ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.
2 COM(2019) 310, 15.5.2019.
3 COM(2020) 170, 2.4.2020.
4 COM(2020) 145, 27.3.2020.
5 COM(2020) 174, 2.4.2020.
6 See summa sisaldab ka 2019. aasta varu 1 316,9 miljonit eurot, mis tehti 2020. aastaks kättesaadavaks täna vastuvõetud komisjoni dokumendiga „Erivahendite tehniline kohandamine“ (COM(2020) 173, 2.4.2020) .
7 Esimene ettepanek selle otsuse muutmiseks esitati koos paranduseelarve projektiga nr 1/2020, kuid asendatakse nüüd teisega.
8 COM(2020) 171, 2.4.2020.

tõsised ja laiaulatuslikud humanitaartagajärjed ühes või mitmes liikmesriigis, ning ainult erakorralistel asjaoludel, kui ükski muu liikmesriikidele ja liidule kättesaadav vahend ei osutu piisavaks.

Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on nimetanud raskekujulise ägeda respiratoorse sündroomi koroonaviiruse-2 (SARS-CoV-2) levikut ja selle põhjustatud haigust (COVID-19) kõigepealt rahvusvahelise ulatusega rahvatervise hädaolukorraks[9] ja hiljem üleilmseks pandeemiaks[10]. Haiguspuhangu tagajärjed rahvatervisele on enim kannatanud liikmesriikides juba väga tõsised ja laiaulatuslikud ning süvenevad veelgi sedamööda, kuidas haiguspuhang laieneb üha rohkemates liikmesriikides.

Liidu elanikkonnakaitse mehhanism / rescEU[11] on saanud lisavahendeid paranduseelarve projektidega nr 1/2020 ja nr 2/2020, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutuselevõtmiseks on käivitatud koroonaviirusega võitlemise investeerimisalgatus[12] ning rahvatervise hädaolukorra lahendamiseks on kaasatud ka muid liidu rahastamisvahendeid. Samas nõuavad probleemi laad ja ulatus tõhusat tegutsemist, et kõrvaldada liidus alanud haiguspuhangu humanitaartagajärjed rahvatervisele.

Kõike esitatut arvesse võttes teeb komisjon ettepaneku võtta COVID-19 puhangu tõttu uuesti kasutusele määruse (EL) 2016/369 kohane erakorralise toetuse rahastamisvahend[13] ja seda vastavalt muuta.

2.2. ETTENÄGEMATUTE KULUDE VARU KUI VIIMANE VÕIMALUS

Mitmeaastast finantsraamistikku käsitleva määruse artikli 13 lõikes 1 on ettenägematute kulude varu määratletud kui viimane võimalus ettenägematule olukorrale reageerimiseks. Komisjon on kooskõlas Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta)[14] punktiga 14 analüüsinud võimalusi paigutada olemasoleva eelarve sees ümber märkimisväärseid summasid. Komisjon tegi juba 2020. aasta eelarves ettepaneku mittesihtotstarbeline varu rubriigi 3 kulukohustuste ülemmäärade piires täielikult ära kasutada. Lisaks on vastuvõetud eelarves nähtud ette võtta paindlikkusinstrumendist kasutusele 778,1 miljonit eurot ja seejärel sellesse rubriiki enam ümberpaigutatavaid vahendeid ei jää.

Paranduseelarve projektide nr 1/2020 ja nr 2/2020 kohaselt võetakse kasutusele ka ülejäänud paindlikkusinstrumendi vahendid, kokku 1 094,4 miljonit eurot. Kulukohustuste koguvaru ei saa kasutada COVID-19 puhanguga võitlemise meetmeteks, kuna selle kasutusala on piiratud majanduskasvu ja tööhõive ning rände ja julgeolekuga. Seetõttu teeb komisjon käesolevaga ettepaneku muuta mitmeaastase finantsraamistiku määrust, kaotades kulukohustuste koguvaru kasutusvaldkonna piirangu,[15] võttes viivitamata kasutusele kogu erakorralise toetuse rahastamisvahendi olemasoleva summa ja suurendades paranduseelarve projektiga nr 2/2020 veelgi rescEU assigneeringuid. Kuna kulukohustuste assigneeringute suurendamiseks

9 30. jaanuaril 2020.

10 11. märtsil 2020.

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

12 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 1303/2013, määrust (EL) nr 1301/2013 ja määrust (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID-19 puhangule [Koroonaviirusega võitlemise investeerimisalgatus] (COM(2020) 113 final, 13.3.2020).

13 COM(2020) 175, 2.4.2020.

14 ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

15 COM(2020) 174, 2.4.2020.

kavandatud ulatuses ei piisa ka kulukohustuste koguvaru ja paindlikkusinstrumendi summadest, on 2020. aasta ettenägematute kulude varu kasutuselevõtmine ainus võimalus rubriigi 3 ülemmäära ületavate täiendavate kulude katmiseks.

2.3. ETTENÄGEMATU OLUKORRA EELARVEMÕJU 2020. AASTAL

Komisjon teeb ettepaneku võtta erakorralise toetuse rahastamisvahendi taaskäivitamisest tingitud lisavajaduste katteks ettenägematute kulude varust kasutusele 714,6 miljonit eurot.

Vastavad maksete assigneeringud jäävad 2020. aasta (ja järgmiste aastate) maksete ülemmäära piiresse. Maksete osas ei ole vaja ettenägematute kulude varu kasutusele võtta.

3. ETTENÄGEMATUTE KULUDE VARU KOMPENSEERIMINE MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜLEMMÄÄRADE KAUDU

Mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 13 lõikes 3 on sätestatud, et ettenägematute kulude varu kasutuselevõtmisega kättesaadavaks tehtud summad tuleb täielikult kompenseerida jooksva eelarveaasta või tulevaste eelarveaastate finantsraamistiku varudega.

Sama määruse artikli 13 lõike 4 kohaselt ei võeta selliselt kompenseeritud summasid finantsraamistikus enam kasutusele, et ei ületataks finantsraamistikus jooksvaks eelarveaastaks või tulevasteks eelarveaastateks ette nähtud kulukohustuste ja maksete assigneeringute ülemmäärasid. Sellest tulenevalt tuleb ettenägematute kulude varu kasutuselevõtmisel 2020. aastal rubriigis 3 ja selle kompenseerimisel jälgida 2020. aasta kulukohustuste ülemmäära, kuna tegu on käesoleva finantsraamistiku viimase aastaga.

Komisjon teeb ettepaneku kompenseerida rubriigi 3 kulude kavandatav suurendamine rubriigi 5 „Halduskulud“ kulude ülemmäära mittesihtotstarbelisest varust.

Pärast kompenseerimist jääb rubriikide kulude ülemmäära suhtes kokku 633,7 miljoni euro suurune varu, mis jaotub järgmiselt:

- 514,0 miljonit eurot rubriigis 2 „Jätkusuutlik majanduskasv: loodusvarad“;
- 103,4 miljonit eurot rubriigis 4 „Globaalne Euroopa“;
- 16,2 miljonit eurot rubriigis 5 „Halduskulud“.

Muude rubriikide kulude ülemmäärade suhtes varu ei jää.

Mitmeaastase finantsraamistiku üldine kulukohustuste ülemmäär ei muutu.

4. MUUD ASJAOLUD

Euroopa Parlamendile ja nõukogule tuletatakse meelde, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 13 lõike 1 viimase lausega tuleb käesolev otsus avaldada *Euroopa Liidu Teatajas* mitte hiljem kui paranduseelarve nr 2/2020.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

ettenägematute kulude varu kasutuselevõtmise kohta 2020. aastal, et anda liikmesriikidele hädaabi ja suurendada veelgi liidu elanikkonnakaitse mehhanismi / rescEU vahendeid COVID-19 vastases võitluses

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta,[16] eriti selle punkti 14,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013[17] artikliga 13 on kehtestatud ettenägematute kulude varu suuruseks kuni 0,03 % liidu kogurahvatulust.

(2) Vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 artiklile 6 on komisjon arvutanud 2020. aasta ettenägematute kulude varu absoluutsumma, mis on esitatud tema 15. mai 2019. aasta teatises „Finantsraamistiku tehniline kohandamine 2020. aastaks vastavalt kogurahvatulu muutustele“ [18].

(3) Komisjon on läbi vaadanud kõik muud rahalised võimalused, et reageerida ettenägematutele asjaoludele mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 3 „Julgeolek ja kodakondsus“ 2020. aasta kulukohustuste ülemmäära piires. Komisjon on juba esitanud ettepaneku kasutada ära mitmeaastase finantsraamistikuga ettenähtud rubriigi 3 2020. aasta kulukohustuste koguvaru 2 392 402 163 eurot ja võtta kasutusele paindlikkusinstrument kogusummas 1 094 414 188 eurot. Lisaks on COVID-19 puhangust tingitud vajaduste rahuldamiseks vaja kasutusele võtta ka ettenägematute kulude varu, suurendades mitmeaastase finantsraamistiku kohaseid rubriigi 3 kulukohustuste assigneeringuid liidu 2020. aasta üldeelarves üle nimetatud rubriigi ülemmäära, nagu on kavandatud paranduseelarve projektis nr 2/2020[19].

(4) Arvestades, et praegune olukord on väga eriline, on määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 artikli 13 lõikes 1 osutatud viimase võimaluse tingimus täidetud.

(5) Käesolev otsus peaks jõustuma samal päeval kui 2020. aasta paranduseelarve, kuna ettenägematute kulude varu võimaldab rahastada mõningaid meetmeid üle mitmeaastase finantsraamistikuga 2020. aasta eelarve jaoks ettenähtud ülemmäära,

---

16 ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

17 Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 884).

18 Komisjoni 15. mai 2019. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Finantsraamistiku tehniline kohandamine 2020. aastaks vastavalt kogurahvatulu muutustele“ (COM(2019) 310).

19 COM(2020) 170, 2.4.2020.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu 2020. aasta üldeelarve jaoks võetakse kasutusele ettenägematute kulude varu ning tehakse sellest kättesaadavaks 714 558 138 eurot kulukohustuste assigneeringuid üle mitmeaastase finantsraamistikuga ettenähtud rubriigi 3 „Julgeolek ja kodakondsus“ kulukohustuste ülemmäära.

Artikkel 2

Artiklis 1 nimetatud 714 558 138 euro suurune summa kompenseeritakse rubriigi 5 „Halduskulud“ 2020. eelarveaasta varust.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
President	*Eesistuja*